رب زما

ژباړه: عبدالرحیم دراني

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب ځانګړنې:
===========================
د کتاب نوم: رب زما
ژباړنه: عبدالرحیم دورانی
د چاپ شمېر: ۱۰۰۰ټوکه
د چاپ نېټه: ۱۳۸۷ل / ۱۴۲۹س / ۲۰۰۸ ز
د چاپ مالي ملاتړ: د دعوت عالي لیسه
خپرندوی: د اخلاص د فرهنګي او ټولنیزې پراختیا ټولنه
بیه: ۱۰ افغانۍ
د ټولنې د اساسنامې د ثبت شمېره: ۸۹۲- ۱۳۸۲/۸/۲۱
برېښنا لیک: ahi_iqbal@yahoo.com

کتابښود:

په دې څېړنه کې له لاندې سرچينو ګټه اخېستل شوې ده:

١-اصول اعتقادي اسلام-رضا استادي
٢_د خوشال خان خټک کليات_عبدالقيوم زاهد مشواڼی
٣_د رحمان بابا کليات_محکمه ثقافت صوبه سرحد
۴_انټرنيټ

د اخلاص د فرهنګي او ټولنيزې پراختيا د ټولنې موخې:

۱— د باصلاحيه مقاماتو په اجازه د افغانستان په بيارغاونه کې د ټولنېزو، فرهنګي، ښوونيزو او روزنيزو فعاليتونو له لارې ونډه اخېستل.
۲— په ټولنه کې د سولې د ټينګښت او د ورورۍ د فضاد پيدا کولو او د سيمه ييز، قومي، ژبني، نژادی او ... تعصباتو له منځه وړلو لپاره زيار ايستل.
۳-- د يتيمانو او کونډو پالنه او هغوته د کسب او کار د لارو چارو برابرول.
۴-- د وطنپالنې د مفاهيمو رواجول او خلکو ته خدمت کول.
۵-- د هېواد د ټولنېز پرمختګ لپاره د علمي او فرهنګي کادرونو د روزنې په چارو کې ونډه اخېستل.
۶-- په ټولنه کې د اسلامي فرهنګ او ملي اصيلو ارزښتونو خپرول.
۷-- په هېواد کې د ښځو د حقوقي وضعې د ښه توب او د هغوی د علمي سطحې د لوړولو لپاره زيار ايستل.
۸-- متعلمينو او محصلينو)که نارينه وي يا ښځمنې(ته د سالم مصروفيت د لارو چارو پيدا کول.
۹-- د ديني او ملي ارزښتونو په چوکاټ کې د هنر او ادبياتو په ودې او پرمختيا کې ونډه اخېستل.
۱۰-- د هېواد فرهنګيانو او پوهانو ته پر ټولنېزو ستونزو د مناقشې او ورته د حل لارو د پيدا کولو لپاره د ليد نې کتنې او تفاهم د لارو چارو برابرول.

لړلیک

لومړی لوست ۱
ددین پر اصولوبه ځان پوهوو... ۱
په چاپسې لاړشو؟.. ۳
دویم لوست... ٤
درېیم لوست.. ۷
دکائناتونظم اوسمون دخدای تعالی پرشتون ښه شاهد دی.................................... ۷
څلورم لوست... ۹
دانسان په فکري سیستم کې نظم... ۹
دمیږي ژوند ۱۰
پینځم لوست... ۱۲
دخدای پاک صفتونه ۱۲
خدای تعالی پوه ځواکمن اوژوندی دی.. ۱۲
خدای تعالی اورېدونکی اولیدونکی دی ۱٤
شپږم لوست ۱۵
خدای تعالی یودی اوشریک نهٔ لري... ۱۵
اووم لوست ۱۸
دخدای تعالی سلبي صفتونه.. ۱۸
.... ۲۲
اتم لوست.. ۲٦
نبوت (پیغمبري).. ۲٦
دپیغمبرانو دبعثت او رااستولوضرورت.. ۲۷
انسان ټولنیز موجود دی... ۲۸
نهم لوست ۳۰
پیغمبران معصوم دي... ۳۰
لسم لوست ۳٤
وروستی پیغمبر.. ۳٤
قرآن تلپاتي معجزه ۳۸
یوولسم لوست ٤۲
معاد (قیامت) ٤۲
دولسم لوست... ٤٦
دقیامت دثابتولو لپاره دویم دلیل... ٤٦
معاداوبیاراپاڅېدل جسمانی دي... ٤۷

د لوراند او لورین څښتن په نامه

لومړی لوست

ددین پر اصولوبه ځان پوهوو

ددین اصول یوشمېرعقیدې دي،چې ددین ستنې اوبنیادونه ګڼل کېږي او دادي:
)) توحید (( )) نبوت ((او))معاد ((.
دېته په پام سره ،چې په هره زمانه کې انسانانوډول ډول عقیدې لرلې او اوس هم بېلابېلې عقیدې موجودې دي اوهره ډله اودین انسان یولړ خاصوعقیدوته رابولي؛نوځکه دمسلمان لپاره ضروري ده ،چې ددین ددښمنانو اوغرضي کسانو د زهرجنو تبلیغاتوله امله له خپلو عقیدو وانه وړي او هرچاته پکاردي،چې په دلیل اوبرهان سره دخپلې عقیدې له اصولو خبرشي اوددې معنادانه ده ،چې ګوندې کلونه کلونه دې دیني علم زده کړي اوفلسفي او استدلالي کتابونه دې ولولي ؛بلکې تردې حده بس دی ،چې دخپلوعقیدو اصول په ساده اوتېنګودلیلونو وپېژني ،لکه یوه مشهوره قصه ده ،چې یوه ورځ یوې بوډۍ ښځې په څرخې تاراوبده په دې حال کې چاورنه پوښتنه وکړه،چې:)) دخدا ی تعالی د وجود ثابتولولپاره څه دلیل لرې ؟((
بوډۍ سملاسي له څرخې لاس اوچت کړاوچې څرخه ودرېده ؛نووئې ویل کله ،چې دومره وړه څرخه بې چلوونکې څرخېږي؛نوڅنګه ویلای شو دا دومره پراخه نړۍ اودومره سترې منظومې بې له کوم چلوونکې وچلېږي اوبې له کوم څرخوونکې او تنظېموونکې پخپله وڅرخېږي؟
خوشال بابا دپوهې اوعبادت په تړاو وایي:

عبادت بې معرفته
واړه هیڅ دی پرغفلته
اول پوه په معرفت شه
بیا خبرپه عبادت شه
ځان ساته له معصیته
موافق شه له طاعته
که خبرپه معرفت شي
لټ په امرپه طاعت شي
په ایمان کې دې خلل وي
شناخت طاعت سره اول وي
کافران په خدای خبردي
چې طاعت نه کاکافردي
حقیقي مؤمن هاله یې
ګنه زده کړه مؤمن نه یې
که دې شناخت هم دطاعت شته
هم دې ترس دمعصیت شته
کبیره دایمان زیان دی
هرطاعت لره نقصان دی
زده کړه ښه له مابې درنګه
ګناهونه دې دوه رنګه
هرچې کم دې صغیره دي
هر چې لوی دي کبیره دي
که سړی کبیره نه کا
صغیره به یې خدای ښه کا

په چاپسې لاړشو؟

مسلمان، چې د خپلې عقیدې اصول په ټینګو دلایلو زده کړل ؛نو د دین په نورو برخو لکه لمانځه ، روژې، حج ،معاملو او داسې نورڅیزونو کې باید له جامع الشرائط مجتهد او عالم نه تقلید او لاروي وکړي، چې د اجتهاد ټول شرطونه ولري او د فقهې او استنباط)د دلایلو له مخې د الهي حکمونو را ویستل (په ځانګې کې متخصص ، ماهر او کارپوه وي د تقلید مطلب ماهر او متخصص ته مراجعه ده؛ یعنی لکه څنګه چې انسان د ژوند په هرې چارې کې ناروغ شي یا کور جوړوي ؛نو ډاکتریا انجینر ته ورځي همدا راز د دین په فروعاتو او الهي احکامو کې که انسان پخپله ماهر او پوه نه وي ؛یعنې پخپله مجتهد نه وی پکار ده ،چې جامع الشرائط مجتهد او عالم ته مراجعه وکړي او دهغه تشخیص او رایه د خپل ژوند عملي برنامه وګرځوي.

دويم لوست

دخـداى تعـالى پرشـتون عقيـده دانسـان پـه فطـرت كـې نغښـتې ده دانسـان چـې دوړوكـوالي پړاوتېرشـي او پـه ښـه بـده پـوه شـي ؛نـو كـه لـه ځانـه پوښـتنه وكـړي ؛نوپـه دې پـوهېږي ،چـې رښـتياويل ،انصـاف،له انسانانوسـره مينـه ،اوورتـه خـدمت كـول اوداسـې نورښـه صـفتونه ئـې خـوښ دي؛يعنـې ددغـه ډول صـــــفتونوپه ښــــه والــــي پــــوهېږي اوپرهغــــو دپوهېـــد لولپاره كتابونولوسـتلوته هـېڅ اړتيـا نـه لـري اوكـه څـوك ورتـه پوښـتنه وكړي،چـې)) پـه كـوم دليـل پـوه شـوې ،چـې رښـتياويل ښـه كـاردى ((پـه ځـواب كـې وائـي چـې : دامـې پـه دليـل اوبرهـان نـه دي زده كـړي ؛بلكـې دښـه والـي احسـاس يـې زماپـه فطرت،اوطبيعت كې نغښتى اوزماپه خټه كې اخښل شوى دى !((.

دخـداى تعــالى پـر شـتون عقيـده) هغـه خـداى ،چـې دنـړۍ پنځګـراو دټولومخلوقــات پيــداكوونكى دى (دانســـان دهمـــد غوفطري چاروپـــه كتـــاركې ده اوانســـان ددغـــې عقيـــدې دپيـــداكولولپاره داســـتاد زده كـــړې اودكتـــابونو يـــا درســـونو لوســـتلوته اړتيانـــه لـــري ؛بلكـــې لـــه خپـــل ضـميراووجدانه كـه پوښـتنه وكـړي ؛نـو پـوهېږي ،چـې داټـول كاينـات يـو پـوه اوځواكمن پيداكوونكى لري.

نوځكـه دانسـان تـاريخ چـې لولو ؛نوګـورو ،چـې پرخـداى تعـالى عقيـده پـه تېـرو وختونوكښـې ان هغـه وخـت هـم وه،چـې انسـان نـيم وحشـي واودځناوروپـه څېرېـې ژونـد كاوه اولـه پـوهې، علـم اوفرهنـګ سـره ئـې سـروكارنه درلـود البتـه كلـه كلـه دخـداى تعـالى پـه معلومولواوتشخيصولوكښـې تېروتـه ؛دمثـال پـه توګـه لمـر، سـتوري ،بوتـان

يا دځمکې نور شيزونه به ئې خداى او دنړۍ پنځوونکي او خالق ګڼل ؛خو په هرحال پر خداى تعالى او پنځګر عقيده موجوده وه.

اوس چې پر خداى تعالى دعقيدې په فطري توب پوه شول؛نو دڅو ټکيو يادونه اړينه بولم.

کله کله انسان دځينو خاصو لاملونو له امله له فطري شيزونو غافلېږي ؛يعنې لکه څنګه چې که يوه پېړ ټوکرپه يو برقي چراغ واچول شي؛نو د چراغ رڼا خوربېدو ته نه پرېږدي همداراز کله کله انسان دعلمي غرور ،بې ځايه وياړونو او په شهوتونو او هوسونو کې ډوبېدو په وجه دخداى پېژندنې له فطرته غافلېږي او پر فطرت يې لويه پرده غوړېږي او انسان له خدايه داسې ناخبره او غافلېږي چې ته به وائې ګوندې دخداى پېژندنې عقيده يې بيخي په فطرت او خټه کې نشته ؛خو کله چې داپردې لرې شي ؛نو انسان پخپله خداى ته متوجه کېږي او پام ئې وراوړي.

هغه انسانان ،چې دګناه، شهوتونو او هوسونو له امله دخداى پېژندنې له اصلي فطرته غافلېږي په الوتکې ، بېړۍ، ګاډي او يا نورو داسې شيزونو کې له خطرې سره دمخامخېدو په وخت کې ،چې ورته دا احساس پيدا شي ،چې دتېښتې او بچ کېدو لار نه لري او ظاهري وسايل ئې نه شي ژغورلاى ؛نو د زړه له تله او په پوره توجه خداى ته متوجه کېږي.او له خدايه مرسته غواړي ؛يعنې په دغه وخت دخداى پېژندنې ، خداى منني او خداى غوښتنې فطرت سم راڅرګندېږي.

چا له يو عالمه وغوښتل ،چې پلانې ته دخداى پاک لار وښيه) يعنې دخداى دوجود دثابتولو دليل ورته بيان کړه (.

عالم په ځواب کې وويل: ته کله په بيړۍ کې سپور شوى يې ؟

هو !

آيا داسې شوي ،چې ستاسو بېړۍ ماته شوې وي او بله بيړۍ هم نه وي او تاته لا مبوهم نه درځي ،چې ځان له ډوبېدو بچ کړې) يعنې دبچولو ظاهري وسيله نه لرې. (

هو !

نو هغه وخت ،چې له هرې خوا نهیلی شوی وې ؛نو ایا په خپل زړهٔ کې داسې چاته نه وې متوجه چې تا له خطره بچ کړي ؟

هو ،ولې نه په زړهٔ کې مې داسې احساس درلود ،چې داسې یو قدرت شته ،چې ما بچوی او د مرګ له خطره مې ساتلی شي !

عالم ورته وویل :))هماغه قدرت ،چې ته ورته متوجې وې او په زړهٔ کې دې احساس شو ؛نو هماغه خدای دی ((

یعنې هماغه څوک ،چې انسان ورته داړتیا ،بې وسۍ او لاچارۍ پر وخت متوجه کېږي او پام ئې وراوړي او هماغه قدرت ،چې د تکبر او غرور د پردو له لرې کېدو او دځامنی، په خلکو د باور او په ظاهري وسایلو د تکیې او باور له پرېښو دلو وروسته انسان ور ته مخه کوي هماغه د نړۍ خالق، داړتیا وولرې کوونکی او دښکېلو او کړېدلو انسانانو ژغورونکی خدای دی

.

دریېم لوست

دکائناتونظم اوسمون دخدای تعالی پرشتون ښه شاهد دی

که تاسو یوګاډي ، دګنډلو ماشین ، ګړی ، الوتکې یا نورو څیزونو ته په غوروګورئ ؛نووبه وینئ ،چې په هریوکې یوخاص نظم دی اوپه ځانګړي پروګرام سره چلېږي ، آیا داکېدای شي ،چې دامنظم اوسم ماشینونه پخپله اوبې له جوړونکې جوړشوي وي ؟!

که تاسوته دااحتمال له عقله لرې ښکاري،چې دالوتکې ،ماشین ،چې حیرانوونکی نظم لري پخپله جوړشوی ؛نو دادومره پراخ اوهک پکوونکی نظام ،چې پر ټوله نړۍ اوکا ئناتوواکمن دی اوهره برخه یې دالوتکې دماشین ترنظامه ډېره دقیقه ده له کومه پیدا اوچاجوړکړی دی ؟

داحیرانوونکی نظم اوپه دې نړۍ کې پټ رازونه ،چې ددنیاټول پوهان یې حیران کړي له کومه پیدا شول اوچاخلق کړي دي.

که لږځیرشواوغوروکړو ؛نودانسان عقل داوائي ،چې یوپوه، ځواکمن اوحکیم پالونکې شته ،چې دادومره منظمه دنیااوټول رازوال مخلوقات یې پنځولي دي.

ددې لپاره ،چې په نړۍ اوکائناتوکې په نظم خبرشئ همدومره بس دی ،چې دانسان دبدن یو غړي لکه)) سترګې ((ته ښه پام وکړئ:د اوړوکی شان ماشین)سترګه(دومره دقیق اومرموزدی ،چې لاتراوسه دسترګوکارپوهان یې دټولورازونوپرپوهېدو نه دي برلاسي شوي .

آیا کوم عاقل داویلای شي دا سترګه ،چې دومره دقیق اوحیرانوونکی سیستم لري پخپله به جوړه شوي وي ؟!

آیا د انسان د بدن د هاضمې سیستم لکه معده او د اسې نور غړي، چې هر یو یې ځانته قانون او اصول لري په دې ګواه نه دي، چې دا یو پوه، ځواکمن او حکیم جوړونکی لري او دا ټول یې په یو خاص سیستم او انتظام سره جوړ کړي دي ؟.

او س به د غنمو یوې دانې ته راشو، چې له ځمکې راټوکېږي او بیا ترې یو وړین بوټی جوړېږي او په هر وږي کې څوڅو دانې وي کله، چې دا دانه پر ځمکې شېندل کېږي بیا د ځمکې سینه څیروي او له خاورو سرراباسي، چې بوټی ترې جوړ شي. دلته کوم داسې انتظام په کار لګیادی، چې د غنمو دانه خپل بهیر او چکر پوره کوي؟ په حقیقت کې وریځې، بادونه، سپوږمۍ، لمر، د کال فصلونه ورځ او شپه او.....دا ټول دیوه مهربان پالونکې په شان د غنم دانه په یو خاص ډول سره پالي تردې، چې د غنمو بوټی او وږی ورځنې جوړ شي او بیا ترې ګټه واخلو.

آیا د غنمو همدا بوټی یا نورې ونې د خدای تعالی پرشتون، د هغه په حکمت او قدرت د پوهېدو لپاره بس نه دي ؟

آیا ویلي شو، چې دا نظم او ضبط پخپله پیدا شوی دی ؟

ایا د انسان عقل دا ویلی شي، چې دا ستوري، لمر، سپوږمۍ، څلور فصلونه، ورځې، شپې او ....پخپله پیدا شوي او کوم پنځګر او پیدکوونکی نه لري ؟

له یو استاده شاګرد پوښتنه وکړه مو ږ چې د نړۍ او کائناتو نظم تشریح کوو؛ نوځینې مادي انسانان، چې د خدای تعالی پرشتون شک لري یا یې نه مني وائي، چې دا هرڅه خو طبیعت او فطرت پیدا کړي دي !

استاد ورته وویل: که له فطرته د هغوی مطلب هغه څیزوي، چې پوهه)علم (قدرت او اراده لري؛ نو همدا خدای دی او هغوی ئې په نوم کې تېروتي دي) یعنې خدای تعالی ته ئې د طبیعت او فطرت نوم ورکړی دی (او که له فطرته د هغوی مطلب داسې څېزوي، چې علم، قدرت او تدبیر نه لري ؛ نو دا ممکن نه ده، چې دومره منظم جهان دوړوند، کوڼ او بې شعوره فطرت په لاس جوړ شوی وي !

لنډدا، چې عقل او پوهه دا حکم کوي، چې دا نړۍ او کائنات یو پوه، حکیم او ځواکمن خالق جوړ کړې، چې هماغه خدای دی، او دا نه شي کېدای، چې بې شعوره او ناپوهه فطرت داسې دقیق نظام جوړ کړي.

څلورم لوست

دانسان په فکري سیستم کې نظم

په دې لوست کې بیاد انسان د پیدا ېښت ځیرلوته ورګرځو؛ ځکه، چې وائي)) دیار خبره ترهر څه خوږه وي ((. انسان پخپله یوه لویه دنیاده، چې هرغړی یې دخالق اوپالونکي د قدرت اوپوهې ګواهي ورکوي اوڅومره، چې دانسان علم زیاتېږي اود طبیعت له رازونوزیاته پرده لرې کېږي؛نو دحکیم اوځواکمن خدای شتون ورته ښه ځرګندېږي.

موږګورو، چې دهرانسان په جوړښت کې دغیبودنړۍ یوچراغ بل دی، چې انسان دنېکۍ، خیراوښېګڼې لورته وربیایي، چې داځلانده ځراغ هماغه))فکر((دی.

په دنیاکې، چې څومره برسېرونې او اختراګانې شوي، ټولې دهمدغه فکراوعقل له امله دي.

ټول کتابونه اوکتابتونونه اوټولې علمي ځانګې دهمدغه ځواک)) فکر ((له برکته پیدا شوي اوهمدا فکراوسوچ دی، چې دشک په وخت کې انسان نېکمرغۍ ته رابولي؛نوانسان ته چاداګټور ځواک ورکړی دی؟

آیاانګېرلای شو، چې له لوی خدای اوځواکمن پالونکي پرته بل چادومره لویه پانګه انسان ته ورکړې ده؟ دانسان په بدن کې یوډېروړوکی، دقیق اونازک ماشین ایښودل شوی، چې ډېرکم وزن اونازک اونرم موادلري، دغه ماشین ته ماغزه یاداعصابومرکزوائي اویوه حېرانوونکې چاره یې داده، چې پخپله اواټوماتیک کارکوي. دانسان په لاس جوړشوي دحساب ماشینونه دانسان په حکم چلېږي اوڅه، چې تر ې انسان غواړي هغه کوي؛خودااټوماټیک ماشین) ماغزه (

ددغوماشینونو پرعکس ا و اپوته دي ؛یعنې نه یو اځې حکم ته ضرورت نه لري ؛بلکې دانسان بدن ته امرکوي اوور ته لار ښیي.

دانسان بدن پخپله پر انرژۍ باندې دمادې دبدلولو یوماشین دی اوله هغوماشینونو ډېر توپیرلري، چې انسانانو پر انرژۍ دمادې داړولو لپاره جوړ کړي ؛ځکه داټول ماشینونه یو اځې خاص مواد پر انرژۍ بدلوي؛ خو دانسان بدن ډېر خام اوکچه مواد جذبوي اوپه ډول ، ډول انرژۍ ئې بدلوي. دانسان په بدن کې کیمیاوي لابراتوارونه اود درملو جوړولو اټوماتیک کارخانې دي د))غدو یا غوټو ((په شکل جوړې شوې دي ، چې هر یو یې دخاصو موادو دجوړولو مسوولیت لري اودغه مواد دانسان دژوند په ببلابېلو چاروکې خاصې دندې لري آیا دادقیق اوبشپړ ماشینونه په دې ګواه نه دي ، چې انسان یوځواکمن، پوه اوحکیم پیداکوونکی خدای لري؟ !

دمیږي ژوند

له انسانه به تېرشواو د))میږي ((ژوند ته به ځغلنده نظروکړ، چې یوه وړه حشره ده اومو‌ږ ته د توحید اوخدای پېژندنې درس راکوي. ددې وړوکې ژوې ژوند ،په ګډژوند ، ګډکوښښ او له یوبل سره په ملګرتیا ولاړدی اودیوبل په مرسته خپل کارونه کوي داګډه ملګرتیا دمېږتون په جوړولو اوددانو اوخوړودراغونډولو په وخت لیدلای شئ.

داحشره پرته له دې نه، چې پوهنتون ته تللی وي اوبې له دې نه، چې دکرهنې پوهنځي یې ویلی وي په خدای ورکړې پوهې ،فطري غریزې او احساس سره په دې پوهېږي، چې که غواړي یوه دانه په سوري کې خوسا او خرابه نه شي؛نو پکارده ، چې نیمه یې کړي.

میږی که محسوس کړي ، چې دانه لمده شوې ؛نو سمدستي یې له سورې راوباسي اولمرته یې ږدي ، چې وچه شي او اصولا دوی خپلې سورې اومېږتون په لوړ اووچ ځای کې جوړوي ، چې اوبه ورته ونه رسېږي.

نوآیا ویلې شو ،چې داحیرانوونکې کارونه له لارښوونکې پرته کېدای شي ؟ !

ددې ورېږ حشرې استاد اولاربنسوونکی څوک دی ؟ اوله کومه یې دادومره سترې خبرې)چې انسان پرې دزده کړې له لارې پوهېدای شي (زده کړې اود ژوندبنیادئې پرې ولاړ دی ؟

ستاسې پام یوې په زړهٔ پورې مناظرې ته رااړوو:

یو ماده لمانځي یوعالم ته وویل:))دخدای تعالی وجودراته ثابت کړه ((ددې پوښتنې په وخت کې یو ماشوم هم ناست و، چې له هګۍ سره یې لوبې کولې عالم له ماشومه هګۍ راواخېسته اوماده لمانځي ته یې وویل: داهګۍ وینې، چې یوه سخته، کلکه اوبنده کلاتری راتاوه ده، په دې کلاکې دننه اوددېوالونوترشا یې ډېرنری پوستکی دی اوپه هغه کې دننه لړشان ویلي شوي، سره اوسپین زردي) دهګی سپین اوژېړ (؛خودوی له یوبل سره نه ګډېږي.]؛نوآیا ویلي شو، چې داژېړاوسپین، چې له یوبله بېل دي او پخپله پیدا شوي دي] ؟

ای پوښتونکیه ! هېڅوک ددې هګیو له دننه خبرنه دي، کوم چرګوړي، چې ترې راوځي نربه وي اوکه ښځه اوچې راووځي؛نو زړهٔ راښکوونکی اورنګارنګ وي) کوم یوځواک داچرګوړی داسې رنګ اوانځورکړی دی (.

آیا دیوچرګوړي یا یوطاووس رنګول اوانځورول دیوې تختې یاتصویرله رنګو لونه کم دی ؟

آیا موږویلی شو، چې یوجوړ شوی تصویر، جوړوونکی اوانځورګرلري؛ خودافطري انځور ګري پخپله شوې ده ؟

عالم زیاته کړه: آیا نه منې، چې داهګئ اوهغه چرګوړی، چې ترې پیداکېږي اودومره خصوصیات لري دایوحکیم، پوه اومدبر پالونکی اوپنځګرلري؟

پوښتونکي لږسوچ وکړاولکه، چې له خوبه راپاڅېدلی وي سمدستي یې وویل:

))هوګواهي ورکوم، چې دانړۍ یوپیداکوونکی اوپنځګرلري، چې نوم یې الله دی اوټول کمالي صفتونه لري اوګواهي ورکوم، چې محمدصلی الله علیه وآله وسلم دخدای بنده اواستازی دی.((

هـــودنړۍ لـــه موجوداتـــو هرژونـــدی مثـــال، هراتـــوم، هـــره زره اودژوندیوڅارویوهرسلول دحقیقي پالونکې اوخالق پرشتون ربنتیني ګواه دي

پينځم لوست

دخدای پاک صفتونه

هر صفت ،چې انسان ته سترتوب اوبزرګي ورکړي او اړتيا اونيمګرتيا يې لرې کړي هغه ته کمالي صفت وايي لکه دپوهې اوهوښياری، صفت ، چې له يوو ګړي ناپوهي لرې کوي همدرازکه څوک وس اوقدرت نه لري ؛نونيمګړی اوناقص دی اوقدرت صفت دهغه دانيمګړتيا لرې کوي ددې جهان پالونکی اوخدای ،دکمال ټول صفتونه لري اوله هرډول عيب اونيمګړتيا پاک دی دا ،چې خدای دنړۍ ټولې اړتياوې پوره کوي اونوروته کمالونه اونعمتونه ورکوي؛نو پکارده ،چې پخپله هم دغه کمالي صفتونه ولري؛ځکه چې داخونه شي کېدای ،چې څوک پخپله کمالي صفتونه ونه لري او نوروته يې ورکړي مثلاڅوک ،چې پوهه ونه لري بل ته څه نه شي ورښوولی.

که خوښه مووي دابحث به لږ نورهم ا وږد کړم.

خدای تعالی پوه ځواکمن اوژوندی دی.

په کائناتوکې له مطالعې دخدای تعالی پر صفتونوپوهېدای شو ؛ځکه چې داپراخه نړۍ ،چې سرترپايه په کې نظم اوانضباط کارول شوی اوهريومخلوق په اندازې اوله ځانګړتياوو سره پيدا شوی په دې خبره لوی دليل دی ،چې ددې پيداکوونکی ،علم،پوهه ،وس اوقدرت لري په کائناتوکې داحيرانوونکی نظم په

دي ګــواه دی ، چــې د دې پيــدا کوونکی د هرموجــود پــه رازونو او د هغود پــاتې کېدو او فنا کېــدو پر عو املو او د هرژونــدي د ژونــد او مرګ پــه ســببونو خبر دی او پــه هرا ړخيز او بشپړ علم او تدبير ئې هرڅيزپيدا کړی دی.

او س، چې د خدای تعالی د علم او قدرت په صفتونو پوه شو ؛نو په يو بل صفت ئې ، چې ژوند يتوب)حيات (دی هم پوهېدای شو ؛ځکه چې د پوهې او علم لپاره ژوند ضروري دی او څوک ، چې علم او وس لري؛نو ژوندی به هم وي ، خدای تعالی پــه قرآن شريف کې ځان په ټولو کمالي صفتونو لکه علم ، قدرت او ژوند) حی (ستايلی او ځان يې له هر ډول نيمګړتيا پاک ګڼلی دی.

أنّ اللّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ؛يعنې خدای تعالی په هرڅه پوه او خبر دی.)بقره ۲۳۱آيت (.

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ؛يعنې هغه ژوندی دی او له هغه پرته بل خدای نشته.)غافر۶۵آيت (

إِنّ اللّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

؛يعنې بېشکه خدای په هرڅه قادر دی)بقره ۱۴۸ آيت (.

البته لکه ، چې وويــل شول کائنات پــه خپلو زيا تو رازونو سره د خدای تعــالی پوهــه ،علــم ، قــدرت او ژونــد يتــوب ښــه ثابتوي؛ خو د هغــه د پــوهې ، علــم ، قــدرت او نــورو صــفتونو څرنګوالی موږتــه ســم معلــوم نــه دی؛ ځکــه چــې زموږ عقــل او فکر لنډ او محدود دی او د خدای تعالی د ذات او صفتونو حقيقت ته) چې لــه هرا ړخه نا محدود دی (نه شي رسېدلای.

هــو ! د هر انســان فکر کــه څومره ډېروړ او قابــل هــم وي د خــدای تعــالی د حقيقت لــو ړې څوکې تــه نــه شی رسيدلی او موږ نــه شــو کولی او مســوو ليت هــم نــه لرو ، چې د خدای تعــالی د ذات يا صفتونو پــر حقيقت پــوه شو ؛يو ا ځېنی څيز چې مــوږ ئې وس لرو او لــه موږه غوښتل شوي دا دي، چې په کائناتو او د الهي عظمت پــه نښو نښــا نو کې پــه د قيقــې مطــالعې او څېړنــې ســره د خــدای تعــالی پــر وجــود او صــفتونو عقيــده پيدا کړو ؛خو د خــدای تعــالی د ذات او صــفتونو حقيقــت هېڅکلــه مــو ږتــه نــه شــي معلومېدای او نه به معلوم شي او د اسې توقع او هيلــه لرل هــم نــه دي پکار ؛ځکه چې د ديــن مخکښــان او لار ښــوونکي وائــي :)) هرڅيز ، چې مــوږيې پــه خپــل ذهــن کــې

تصور کړو هغه خدای نه دی ؛ بلکې زموږ د ذهن پیدا شوی شیزدی او هم موږ ته راګرځي ((.

خدای تعالی اوریدونکی اولیدونکی دی

خدای تعالی ځانته سمیع او بصیر ویلی، د سمیع او بصیر معناده؛ اوریدونکی او کتونکی.

د خدای تعالی د کتنې او اوریدنې مطلب دادی، چې هغه په ټولو اوریدنو او لیدلو خبردی لکه څنګه ،چې د دنیا په ټولو موجوداتو خبردی او ټول د هغه په وړاندې حاضردي.

البته د انسانانو او حیوانانو د لیدلو او اوریدلو وسیله سترګې او غوږونه دي؛ خو دا چې الله تعالی اوریدونکی او کتونکی دی مطلب دانه دی، چې هغه سترګې او غوږونه لري ؛ بلکې مطلب دادی ،چې خدای تعالی په ټولو لیدنو او اوریدونو خبردی او ټول د هغه په وړاندې حاضردي او هیڅ شیزترې پټ نه دی او څرګنده ده ،چې په اوریدنو یا لیدنو د هغه خبرتیا او پوهه سترګو او غوږوته اړه نه لري ،یو دیني عالم وائي:

) دا چې خدای تعالی لیدونکی او کتونکی دی ؛نو مطلب دانه دی ،چې هغه زموږ په شان غوږونه او سترګې لري ( )) ؛ بلکې هغه ئې بې له غوږو اوري او بې له سترګو ګوري ((.

او س کیدای شي څوک دا پوښتنه وکړي ،چې په کوم دلیل خدای تعالی کتونکی او اوریدونکی دی ؟

د دې پوښتنې ځواب د براسان دی کله ،چې موږ پوه شو ،چې خدای تعالی بې پایه علم لري او له هرڅه خبردی ؛نو د دې ټولې پوهې او علم لازمه داده ،چې هغه له ټولو اوریدنو او لیدنو هم خبردی.

دې ته په پام سره د دغو دواړو صفتونو) سمیع او بصیر (د ثابتولو لپاره بیل دلیل ته اړتیا نه لرو ،پردې سربیره ،چې مخکې مو وویل د نړۍ خالق باید د ټولو کمالونو خاوند او له نیمګړتیا وو او عیبونو پاک وي

او داوربدلو او ليدلو صفت په هغه معنا ،چې و مو ويل په خپله يو ډول كمال دى او ددې كمال نه لرل نقص او نيمګړتيا ده.

شپږم لوست

خداى تعالى يو دى او شريک نة لري

د خداى تعالى يو والى له بېلابېلو لارو ثابتولى شو ؛خو په دې لوست كې يو ائې دوه دليلونه وايو:

لومړى دليل: د كائناتو پيوستون او همغږي پخپله د خداى تعالى د شتون پر يووالي غوره دليل دى ،فرض كړئ ستاسو په لاس كې يو كتاب دى،چې ۵۰۰ مخه لري او لوستلى مو نه دى او خبر نه يې ،چې دا ټول كتاب يو تن ليكلى او يا يې ځينې برخې يو تن او ځينې يې بل ليكلي وي تا سو ټول كتاب لولئ كه و موليدل ،چې د كتاب مطالب،منځپانګه،دليكنې استدلال ، املاء او د جملو جوړونې طريقه يې يو شان ده او همغږي لري ؛نو پوهېږئ،چې دا ټول كتاب يو ليكوال ليكلى ؛ځكه كه دا كتاب دوو يا زيا تو ليكوالو ليكلى وو ؛نو ارومرو يو ډول ناهمغږي به په كې وي او دا ناهمغږي كه څومره لږه، دقيقه او معمولي هم وي،چې عام او معمولي وګړي پرې پوه نه شي ؛خو بيا هم ماهران او ليكوالان پوهېږي،چې كتاب د يوه تن ليكنه نه ده او څو كسانو ليكلى دى.

دې سریزې ته په پام سره اوس دا دی، دا دنیا ،طبیعت او هستي مطالعه کوو ؛ځکه چې پوهان وائي)) طبیعت د خدا ی تعالی کتاب دی ((.

له لوستلو او روسته پرې د ټولو علوم وله کارپوهانو او ماهرانو سره خبرې کوو ،چې وګورو آیا د خلقت د دې ستر کتاب ټول مخونه له یو بل سره همغږي دي او که نه ؟

که د طبیعت ټولې چارې او ټول مخونه همغږي او منظم وي ؛نو دا په خپله د رب العلمین او زموږ د پالونکې په یو والي لوی دلیل دی.

له نېکه مرغه موږ چې د طبیعي علومو د هرې څانګې له کارپوهانو پوښتنه کوو ؛نو ټول موږ ته په ګردې نړۍ او کائناتو کې یو نظم او پیوستون را په ګوته کوي او وایي، چې دا ټوله دنیا په یوه نقشه جوړه شوې او د دې اصول او قوانین دومره عام او هراړخیزدي ،چې دیوې ورې شان ذرې په ازمیښت سره پرنړۍ باندې پریوواکمن قانون پوهېدا ی شو او دیوو ړوکې ځیزد ازموینې له مخې دیولوی قانون پایله اخېستی شو.

د دنیا ټول پوهان ؛ ژوند پوهان، فزیک پوهان،اتوم پوهان، اونجومیان د دې پیوستون ګواهي ورکوي.

آیا تر دې لو یه همغږي بله کېدا ی شي ،چې د لمریز نظام او د کائناتو نورې لوی منظومې هماغه قانون لري، چې یو وړوکی شان اتوم ئې لري.

موږ ټولو ته پته ده ،چې لوی لوی سیارې په خپل مدارکې د))جاذبې ((،او له مرکزه د تېښتې د قانون له مخې څرخېږي ، اتوم ،چې دومره وړوکی دی ،چې په ملیونونوئې په یو میلي مترځای کې ځائېږي هم دغه دوه متضادې قواوې لري) ؛ یعنې جاذبه او له مرکزه د تېښتې قوه (او د همدغو دوو ځواکونو په رڼا کې الکترونونه د جاذبې په مدار کې له پروټونونو راتاوېږي.

که د بوټو ،ژویو ،انسانانو او څناورو ژوند ته وګورو ،هلته هم همدا همغږي شته په ژویو او بوټو کې د نسل د پیدا ایښت عام قانون یو بل ته دومره نږدې او ورته دی ،چې ځینې څېړونکی وائي ،چې دا ټول ډولونه په حقیقت کې له یوډول را پیدا شوي دي.

که تاسي دیو کتاب بېلا بېلي پاڼې ولولئ او ښه ورته ځیر شئ؛ نو آیا د هغه له همغږۍ، یوشان والي، استدلال، اسلوب او جملو جوړونې پوهېدای شئ، چې داد یو لیکوال کتاب دی او که ډېرو؟

طبیعت هم دیو کتاب په شان دی، چې بې شمېره پاڼې او مخونه لري هر مخ ؛بلکې هره کرښه ئې په زرګونو څېړونکېو څېړلي او را سپړلې اولا هم پرې لګیا دي، ټول پوهان یوه خوله دي، چې دا کتاب یو لړاو یو شان عام قوانین لري مثلا په هرځای کې دعلیت قانون موجود او واکمن دی، د جاذبې او ثقل قانون په ټولې مادي نړۍ کې شته، ټول اټومونه هسته لري او درنا او نور قوانین هم په هرځای کې یوشان دي.

آیا د خلقت او نړۍ په کتاب کې دادومره همغږي او یوشان والی ددې ګواه نه دی ،چې ددې پیدا کوونکی هم یو دی ؟

آیا که نړۍ او طبیعت دوه خدایان او دوه پیدا کوونکي لرل ؛نو دهغوی د حکومت طرز، ډول ډول ارادو، دهغو د کارونو تدبیر او طریقې به بېلې بېلې نه وای ؟

دویم دلیل

خدای تعالی، چې پېغمبران د انسانانو دلارښوونې لپاره رااستولي او په معجزو او پربمانه دلیلونوئې خپله پېغمبري ثابته کړې د غو ټولو پېغمبرانو خلک دیو خدای منلوته رابللي دي، څرګنده ده ،چې که د نړۍ خدایان له یوزیات وو ؛نو ټولو پېغمبرانو به خلک یو خدای ته نه رابلل ؛بلکې هر پېغمبر به خلک بېلا بېلو خدایانو نه رابلل او د هغه خدای تبلیغ به ئې کاوه ،چې رالېږلی یې دی او که څوک دانیوکه وکړي، چې کېدای شي ځینې خدایان داسې هم وي، چې دانسانانو لپاره ئې کوم پېغمبرنه وي رااستولی؛نو دا یوه بې بنسټه خبره ده ؛ځکه څنګه کېدای شي، چې یو خدای دخپل غوره مخلوق)انسان (په هکله دومره بې پرواوي او دهغوی د نېکمرغۍ او لارښوونې لپاره یو پېغمبر هم راونه لېږي !

یو دیني مشر همدې حقیقت نه په اشارې سره خپل زوی ته وائي:)) ګرانه زویه !یوه شه چې که له یوه خدای پرته نور خدایان وای ؛نو پېغمبران به یې هم رالیږلي وو او دا چې مو ږ ګورو ،ټول پېغمبران خلک دیو خدای منلوته رابولي ،دا پخپله ددې خبرې لوی دلیل دی چې له یوه خدای پرته نور خدایان نشته او که خدای تعالی

شریک درلود ؛نو دهغه شریک به پرځمکه او حکومت دخدایي قد رت نښې هم ښکاره کړې وای او دا چې دبل خدای هېڅ نښه نشته له دې یقین پیدا کوو چې خدای تعالی شریک اوساری نه لري. ((

اووم لوست

دخدای تعالی سلبي صفتونه

سلبي صفتونه هغه صفتونه دي چې که په چا کې وي؛ نو هغه به نیمګړی وي او بل ته به اړوي او خدای تعالی له هغه صفته پاک دی ،چې ذات یې نیمګړی کړي یا یې نورو ته اړ کړي ،دپوهېدو لپاره ځینې صفتونه یې دادي :

)۱(خدای تعالی جسم نه دی.

ټولو ته معلومه ده چې هر جسم اوبدن یو ځای ته ضرورت لري ؛نو که خدای تعالی جسم وي؛نو یو ځای ته به ضرورت لري او مخکې مو وویل چې خدای تعالی بې نیازه دی او هیڅ څیزته ضرورت نه لري؛ ځکه که څوک نورو ته محتاج وي ؛نو د نورو اړتیا وې نۀ شي پوره کولای؛ نو معلومه شوه چې خدای تعالی جسم نه دی؛ ځکه چې جسم یو ځای ته اړتیا لري.

)۲(خدای پاک مرکب نه دی.

دخدای تعالی ذات مرکب نه دی ؛ځکه چې هرمرکب شیز خپلو اجزاووا و ټوټوته اړتیا لري مثلاً یوخاص درمل یایو ګاډی اوداسې نورشیزونه چې له بېلا بېلو اجزاوو اوبرخو ځنې جوړ شوي خپلو اجزاووته محتاج دي اوکه یوجزاویا یوه برخه بې نه وي؛نوبیا خپل مخصوص اغیزله لاسه ورکوي اویا خاص کارترې نه اخېستل کېږي همدغه شان که دخدای پاک ذات له ځینو اجزاووجوړ شوي وي؛نوخپلو اجزاووته به محتاج وي اوومووېل چې دخدای تعالی ذات هیڅ شیزته ضرورت نه لري او له هر څه بې نیازه دی.

)۳(خدای تعالی په سترګو نه لیدل کېږي

دهرشیز لیدل ځانته شرایط لري اویوشرط یې دادی چې هغه به جسم وي اوپه یو ه ځای کې به وي ،که داسې نه وي؛ نوبیا په سترګو آن په دوربین اوزره بین هم نه شي لیدل کېدای اوکله چې موږ ثابته کړه ،چې خدای تعالی جسم نه دی اوځای نه لري؛نو هېڅکله په سترګو نه شي لیدل کېدای اوداهم نه شو ویلای کوم شیز، چې په سترګو نه لیدل کېږي هغه به موجود نه وي ؛ځکه داسې شیزونه شته ،چې موجوددي؛خونه لیدل کېږي لکه برقي څپې یا دبدن دردونه اوموږ دهغوی په نښو نښانوځان پوهولای شو ؛نوضروري نه ده، چې هرشیز په سترګو ولیدل شي ؛نوځکه داسې نه ده هر شیز چې په سترګو ونه لیدل شي هغه به نه وي.

)۴(خدای تعالی هیڅ شیزته هیڅ ډول ضرورت نه لري

که خدای تعالی بل ته اړوي؛ نودخدای اونورو مخلوقاتو ترمنځ به هیڅ توپیر نه وي لکه څنګه چې نورمخلوقات له ځان پرته نوروشیزونو ته اړتیا لري اوهغوی خپل ضرورتونه پوره کوي؛ نوکه خدای تعالی هم نیازمن وي؛ نوهمداسې به وي؛یعنې یوبل خدای ته به اړ وي ،چې هغه به ئې اړتیاوې پوره کوي؛نوځکه باید ووایو چې احتیاج دخدای تعالی له ذات سره بیخي اړخ نه لګوي او خدای خوهغه دی چې دنوروا ړتیاوې پوره کړي اوڅوک چې پخپله ضرورتمن وي؛نو دنوروا ړتیاوې به څنګه لرې کړای شي .

قرآن مجید) دفاطر سورت ۱۵آیت (په دې باب وائي:

یَا أَیُّهَا النَّاسُ أَنتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِیدُ

ژباړه)) ای خلکو تاسو ،اوټول مخلوقات ،خدای تعالی ته محتاج اوسئ اویواځې هغه دی چې غني اوبالکل بې نیازه دی ((
رحمان بابادخدای تعالی په ستاینه کې وايي:

ګوره هسې کردګار دی رب زما
چې صاحب دکل اختیار دی رب زما
همګي بزرګواران چې ثوک یې وائي
ترهمهٔ بزرګوار دی رب زما
نهٔ یې هیڅ حاجت پر چاباندې موقوف دی
نهٔ دهیچا منت بار دی رب زما
له نیستۍ یې دهستۍ صورت پیدا کړ
هسې رنګ پروردګار دی رب زما
هم صانع دی دجملهٔ مصنوعاتو
هم سامع دهرګفتار دی رب زما
چې یې هیچری نهٔ مثل نهٔ مثال شته
دهغوی عطرو عطار دی رب زما
هرتعمیرچې ددنیا اود عقبی دی
دهمه وارو معمار دی رب زما
خواننده دنانویسو صحیفو دی
داننده دهر اسرار دی رب زما
که ظاهر دی که باطن دی که مابین دی
له همهٔ خبردار دی رب زما
که پیدا که پوشیده دی که اوسط دی
په همهٔ وقوف دار دی رب زما
شریک نهٔ لري په خپله بادشاهی کښې
بې شریکه شهریار دی رب زما
هسې نه چې واحد یې ده له عجزه
په واحد وجود بسیار دی رب زما

حاجت نۀ لري د هېــــچا و يــــارۍ ته
لــه هغو ســــره چې يــــار دی رب زمـا
ځۀ حاجت دی چه وبل خـــوا ته يې غوا ړم
پـه خپـل کور کښې همکـــنار دی رب زمـا
هـيـخ تغيير او تبـد يل نـۀ لــــري رحمانـه
تــل ترتلــه برقــرار دی رب زمـــــــا

په ۱۳۴۲ل کې چې د لومړی ځل لپاره انسان پرسپوږمۍ پښه کېښوده؛نو دا یې له ځمکې اخیستل شوی عکس دی، چې د "الله" نوم پرې کښل شوی دی.

په وربځ د "الله" نوم کښل شوی دی.

د شاتو د مچيو پر ګبونې د "الله"نوم کښل شوی دی.

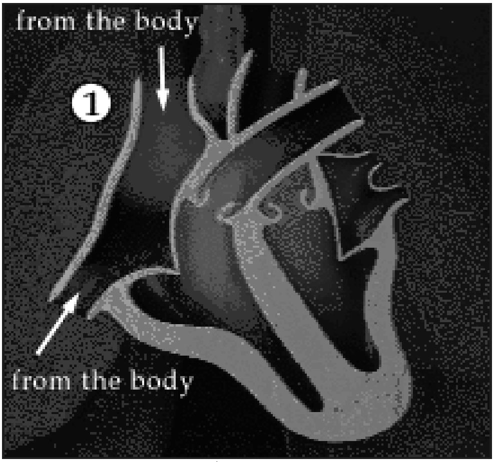

د انسان د زړه جوړښت د "الله" د کلمې په ډول دی

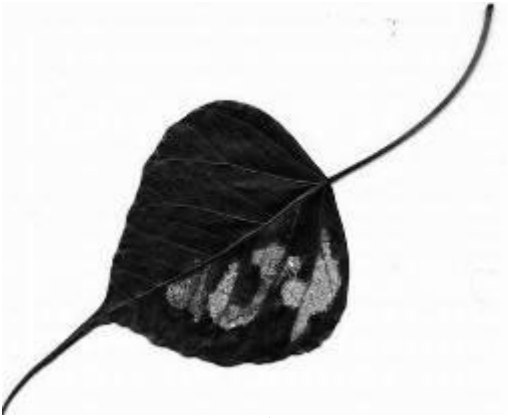

د پاڼې پر مخ د "الله" نوم کښل شوی دی.

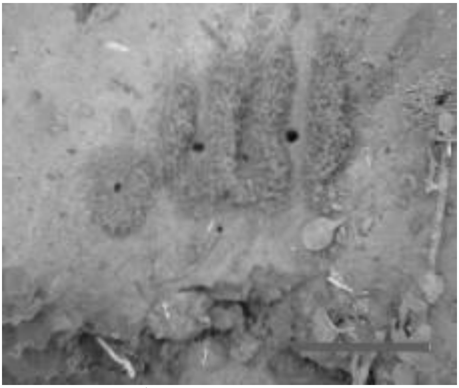

مېږیان له ځانې راوتلي او خپله راټولېدنه یې د "الله" د کلمې په ډول انځور کړې ده.

پر کدو " امنوا باالله "کښل شوی دی.

اتم لوست

نبوت (پېغمبري)

د اسلام دویم اصل د هغو پېغمبرانو پر نبوت او پېغمبرۍ عقیده ده چې خدای تعالی د انسانانو د لارښوونې لپاره رالېږلي دي او د ا پېغمبران لکه څنګه چې په کتابونو کې راغلي یو لک او څلورویشت زره زیات او کم دي.

خوشال بابا وایي:

یو لک څلوویشت زیات او کم پېغمبران دي.
کل واړه مدام دي ثنا خوان د محمد

وروستی پېغمبر چې نبوت پرې پای ته رسېدلی او وروسته ترې بل پېغمبر نه راځي د اسلام قدرمن پېغمبر حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم دی.

خوشال بابا وایي:

یو لک څلوویشت زیات او کم پېغمبران دي.
کـــل واړه مـــدام دي ثنـــا خوان د محمـــد
ترلـــــک زیــــات پېغمبــــران دي
څـــوک نبـــي څـــوک مرســـلان دي
همـــــه واړه نېـــک کـــــردار دي
امینــــــان دي وفـــــــــــادار دي
عالمـــــان دي راســــت ګویــــان دي
دوګـــــړي نېـــــک خواهـــــان دي
نـــه یـــې نفـــس نـــه یـــې هـــواوه

هـــره چـــــاريې پـــه ربنـــــتياوه
يـــا بـــه وحـــې يـــا الـــــــهام و
چـــې يـــې چاوتـــه كـــــــلام و
زيـــات وكـــم ويـــل يـــې نـــه كـــړه
چـــې يـــې كـــړه واړه يـــې ښـــه كـــړه
محمـــــد پـــــه كـــــې افضـــــل دی
هـــــم آخـــــردی هـــــــم اول دی
ددیـــــن كارپـــــه ده تمـــــام شـــــه
خاتمـــــت دده پـــــه نـــــــام شـــــه

دپیغمبرانو دبعثت او رااستولو ضرورت

داڅرګنده ده چې حكيم خدای داپراخه دنيا بې مقصده نه ده پيدا كړې او دا هم معلومه ده چې د پيدا ينښت دموخې ګټه خدای تعالى ته نه رسيږي؛ ځكه چې په تېرو لوستو كې موو ويل. چې خدای تعالى څه كمی او نيمګړ تيا نه لري چې ددنيا په پيدا كولو يې پوره كړي؛ نو دېته په يام سره ددنيا دپيدا كولو مقصد بايد پخپله دمخلوق او انسانانو لپاره وي او دنړی دخلقت يواځينی مقصد چې موږ پرې پوهېدای شو موجوداتو تكامل او بشپړتيا په تېره بيا دانسان هراړخيزه بشپړتيا ده.

اوس داپوښتنه راپيدا كيږي چې انسان څنګه تكامل ته رسېدای شي ؟ څرګنده ده ،چې دانسانانو تكامل او پرمختګ يواځې دآسماني لارښوونكيو ، روزونكيو او استادانو له لارې ممكن دی چې داكارنورڅوک نه شي كولی ؛ ځكه چې غير آسماني مشران اولارښوونكي حقيقتونه پوره نه شي درک كولای؛ نو دانسان لارښوونه هم سمه نه شي كولی او ددې امله چې له خطا اوګناه پاک نه دي ؛بلكې په كې ډوب هم دي؛ نو دلارښوونې دمقام جوګه نه دي ؛خوالهي استازي اومشران)) دغيبوله علم ((سره د را بطې اوله هر ډول غلطۍ څخه دپاكوالي په وجه انسان ته سمه لارښوولای اوپرانستلی شي بې له دې چې په مشرۍ اولارښوونه كې تېروځي .

له دې سرېزې پوهېږو چې بايد دانسان دروزنې اولارښوونې برنامه دنړۍ دخالق لخوا) چې دانسان په ټولو غوښتنو خبردی او پوهېږي چې څه دانسان په ګټه دي او څه يې په تاوان (تنظيم اوبرابره شي او دابرنامه دهغو انسانانو په وسيله خلکوته وړاندې شي چې پېغمبري او استازيتوب ورسره ښا ئېږي اودغيبو له نړۍ اوخدای تعالی سره اړيکې لري .

انسان ټولنيز موجود دی

ټول په دې باور دي چې انسان ټولنيز موجود دی ؛يعنې له ټولنې بېل ژوند نه شي کولی ؛بلکې مجبور دی چې له نورو انسانانو سره ګډ ژوند وکړي ؛چې له دې ګډ ژونده ټولنه جوړېږي.

بې له شکه په ټولنيزژوند کې يولړ اختلافونه ، تضادونه اوستونزې هم پيدا کېږي او که سم قانون نه وي، چې انساني ټولنه اومعاشره سمه وچلوي؛ نوټولنه نېکمرغۍ اوتکامل ته نه شي رسېدلی، له دې امله دسم اوعادلانه قانون شتون ضروري دی ،چې دانسان اوټولنې حق ورکړای شي اوو ګړنيزاوټولنيز حقوق خوندي کړي اوس بايد وګورو ،چې څوک بايد داقانون جوړ کړي اوترټولو ښه قانون جوړونکی څوک دی ؟او شرطونه يې څه دي؟ دقانون جوړوونکی لومړی شرط دادی چاته، چې قانون جوړوي؛نوبايد دهغوی له روحي اوبدني خصوصياتو ،احساساتو ،غرايزواونوروځانګړتياووڅخه خبروي او داهراړخيزه پوهه له خدای تعالی پرته بل څوک نه شي لرلای ؛ځکه چې هغه خالق دی اويواځې خالق متعال دانسانانوپه بهرنيواودننيوخصوصياتو اودانسانانوله روحي ، بدني اونورو ځانګړتيا وواوحالاتو خبردی،يواځې خدای تعالی دی ،چې له ډول ،ډول پېښو ،اوبدلونونو ،چې دانسان په ژوند کې راځي او ورسره مخامخېږي خبردی له دې کبله يواځې همغه ذات دی ،چې د انسانانو لپاره قانون جوړولای شي،داسې قانون ،چې په ټول ژوند کې دهغه په ګټه وي او انسان له تباهۍ اونابودۍ نه وساتي . خدای تعالی داقوانين ديوشمېرغوره اوله خطااوګناه نه دپاکووګړيو په لاس خلکو ته رالېږلي،چې انسان ددغوقوانينو دکارولواوپرهغودعمل له لارې نه تکامل اوبشپړتياته ورسېږي؛ يوه بله ونډه،چې دخدای تعالی پېغمبران ئې دانسانانوپه لارښوونه کې لري

داده، چې هغوی پخپله دخدای تعالی دقوانینو لومړني عملي کوونکي دي ؛یعنې دقانون پر راوړلو سربېره داسې استادان اوروزونکی هم دي، چې انسانانو ته پر دغو قوانینو عمل ورزده کوي او پخپله په دغه قانون دعمل ښه مثالونه اوبېلګې دي، چې نور انسانان دهغوی په لاروۍ او دهغوی پر پل په پل کېښو دلو سره آسماني قوانین دخپل ژوند کړنلاره وګرځوي اوعملي يې کړي.

له دې امله خدای منونکې ټولنه په دې عقیده اوباورده ،چې خدای تعالی په هره زمانه کې دانساني ټولنو اومعاشرې دهدایت لپاره یویاڅوپېغمبران رالېږلي، چې په آسماني ښوونوسره انسانانو ته دنېکمرغۍ لار وښيي.

چاله یوه دیني مشره پوښتنه وکړه ،چې:

)) دپېغمبرانودبعثت اورالېږلودضرورت سبب څه دی ؟((

مشر ورته په ځواب کې وویل:

))داچې په ټینګودلیلونو ثابته شوه ،چې موږ یو حکیم پیداکوونکی اوپالونکی لرو، چې موږ ئې له نشته شته کړی یواوداهم ثابته شوه ،چې خدای تعالی جسم اوماده نه ده او تر ټولو مخلوقاتو لوړاوستر دی او مخلوق یې لیدلای نه شي، چې دخپلو کارونو دسم والي ،ناسموالي اوبدوالي په باب ترې پوښتنه وکړي؛نوپه دې بڼه کې لازمه ده ،چې یو لړ استازي اورسولان راولېږي، چې خلکوته دخیر ،اصلاح اونېکمرغۍ لار وروښيي او څه، چې دخلکو په زیان دي ورپه ګوته کړي اوپه ټولو زمانواو پړاوونو کې باید په انسانانو کې یو لړلارښوونکي وي، چې ځمکه د خدای تعالی له حجته خالي نه شي ((

نهم لوست

پېغمبران معصوم دي

په دې خو پوه شو، چې د پېغمبرانو د راتلو يو مقصد د خلکو لارښوونه ده؛ خو په دې کې هم شک نشته، چې که يو لارښود پخپله په ګناه ککړ وي؛ نو خلک پاکۍ او پاکلمنۍ ته نه شي رابللی. له دې امله ضروري ده، چې الهي پېغمبران له هر ډول ګناه، تېروتنو او ناوړه کارونو پاک وي، چې خلک هم د هغوی په لاروۍ د نېکمرغۍ لار ومومي.

په بله ژبه که څوک نور خلک رښتيا ويلو او امانت ساتلو ته رابولي؛ خو په خپله دروغجن وي يا کله کله دروغ وائي او په امانت کې خيانت کوي؛ نو خبره يې پر خلکو اغېز نه کوي همدارازکه پېغمبران له خطا او ګناه پاک نه وي او خلک دا احتمال ورکوي، چې کېدای شي دوی په خپلې وينا د الهي احکامو په بيانولو کې تېروځي؛ نو د هغوی خبره په پوره ډاډ سره نه مني او په پايله کې د هغوی سمه لاروي نه کېږي او د راتلو مقصد يې نه پوره کېږي. هو خدای تعالی د اسې انسانان، چې له شرک او ګناه پاک نه وي د خپلې پېغمبرۍ او استازيتوب لپاره نه غوره کوي؛ بلکه هغوی د دې ستر مقام لپاره ټاکي، چې له هر ډول ککړتيا پاک وي او په راتلونکې کې هم له ګناه او خطا بچ او خوندي وي.

پېغمبران بايد د معجزې خاوندان وي

څوک چې روغ فطرت لري؛ نو ادعابې دليله نه مني او که چا يوه ادعابې دليله و منله عقل او پوهه يې نيمګړې ده؛ له دې کبله لازمه ده، چې ټول الهي پېغمبران د خپلې پېغمبرۍ د ادعاد ثابتولو لپاره يو دليل او ګواه ولري او دا خبره ثابته کړي، چې دوی د خدای تعالی استازي دي.

يو دليل، چې د غيبو له نړۍ او پاک رب سره د پېغمبرانو اړيکې ثابتوي معجزه ده. معجزه هغه کار ته وائي، چې کول يې په هغو شرايطو او حالاتو کې، چې

پیغمبریې کوي دنورودوس کارنه وي ؛یعنې یو کاریواځې پیغمبران وکړای شي اونوریې نه لکه دمړیوژوندي کول اویاد ظاهري وسایلوله کارولوپرته دلاعلاجه ناروغیوعلاجول.

په دې باب یو اسلامي مشروائي:))هرپیغمبر باید له ځان سره یو شاهد ولري ،چې پرربنتینولی یې دلیل وي ((

او معجزه پخپله یوه څرګنده شاهده ده ،چې خلک پرې د پیغمبرۍ دادعا په ربنتیا اودروغوپوهېدای شي .

خوشال بابا وایي:

محمـــــد چـــې پیغمبـــــردی
ســـتاپه کـــوم دلیـــــل بـــاوردی
دلیـــــل داچـــې معـــــجزات
لـــــري دی بــــې نهایـــــــا ت
معجـــــــزه یـــې قـــــرآن دی
چـــې راغلـــــی پـــه ښـــه شـــان دی
عـــــرب ډېرفصـــــیح زبـــــان وو
دانشـــــمند د خپـــــــــل آوان وو
اتفـــــاق یــــې پـــــه داکـــــارو
لــــه قرآنـــه یـــې انـــــــکارو
مـــــــدعي د مصـــــــــــطفی وو
پـــــه بطـــــلان یـــې پـــه غوغـــــاوو
څــــه کـــــه دیـــن دده باطـــل کـــړو
ســـــحرګریایې چـــې بـــل کـــړو
جدلونــــه یــــې برپـــــــای کــــړه
کوششـــــونه یــــــې پـــــه رای کـــړه
یوآیـــــت لـــــــکه قـــــرآن و
چاونــــه وې هســـــــــې ګــــران و
پــــه داکـــــارکې ســـــرګردان شـــــول
اخرخـــــاورې دقـــــرآن شـــــــول
همګـــــــې واړه عاجزشـــــــول

درسـول پـه دیـن فـایز شـول
قـرآن درسـت واړه متـین دی
معجـزه تربـې وسـین دی
دعیسـی معجـزد داوه
دمـړده ووپـه احیـا وه
دموسـی عصـابه مارشـوه
یابـه ونـه پـه اثمـارشوه
معجـزه دمحـمد شـته
یو قـرآن دې کـې سرمد شـته
کـه ترشـرق ترغربـه واړه
فصـیحان سـازه کـا غـاړه
یوآیـت لـکه قـرآن دی
رابـه نـه وړي هـسې ګـران دی
پـه اعجـازیې کـړه دوه نیمـه
هـومره اوه ځمـکې جـسیمه
بـل ګویاورتـه کـباب شـه
بـل یـې لاس چـشمه دآب شـه
بـل سوسمـا رورنه خبـر
پـه ښـکاره وکـړه نـادر
پـه عجـازیې وبلـه پـور
اوبـه ښـې شـوې تلخـې شـور
پـه فـراق دده نالانـه
دمسجد ستنـه شـوه جانـه
پـه هـوا ووااوه پاسـه
غـرده دسردپاسـه
چـې یـې وبللـه ونـه
ورتـه راغلـه لـویه پلنـه
ده بـه وښیـل خیزونـه
چـې بـه ورک شـول پـه ملکونـه

معجـــزې يـــې وې بـــې شـــماره
زه يـــې څو کښـــم د رتـــــــه يـــاره
کـــه يـــې کښـــم کتـــاب او ږد بـــږي
دانايـــان بـــه خـــود پوهـــــــــېږي

لسم لوست

وروستی پېغمبر

وموویل، چې وروستی پېغمبر د اسلام ګران استازی حضرت محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله وسلم دی هغه مبارک په څلویښت کلنۍ کې پر پېغمبرۍ وګومارل شو.

رحمن بابا وایي:

نبوت په محمد باندې تمام شه
نشته پس له محمده انبیــــــا

تاریخ ګواهي ورکوي، چې آنحضرت صلی الله علیه وآله وسلم په خپل ټول عمر کې حتی یوه شېبه هم د بوتانو عبادت نه دی کړی او له خدای پاک سره یې شریک نه دی ګرځولی.

آنحضرت صلی الله علیه وآله وسلم په داسې وخت کې د خدای تعالی لخوا پر پېغمبرۍ او د خلکو په لارښوونه مبعوث او وګومارل شو، چې انساني نړۍ پر ګډوډۍ، جنګ، وروروژنه، خرافاتو، افسانو او چټیاتو اخته وه.

هغه مبارک خپله پېغمبري اعلان کړه او د ثابتولو لپاره ئې زیات شمېر معجزې او شواهد راوړل. د پېغمبر اکرم په معجزو کې یوه داسې ژوندۍ، ښکاره، او مضبوطه معجزه هم وه، چې اوس یې هم پر پېغمبرۍ ټینګه شاهدي ورکوي دا ژوندی سند او تلپاتې معجزه قرآن شریف دی، چې اوس هم د ځلانده لمر په شان ځلېږي او د خپلو منوونکیو زړه روښانه کوي.

قرآن شریف)د تکویر سورت ۲۲-۲۷ آیتونه (په زغرده وائي، چې:
زما راوړونکی یو عادي انسان نه دی او زه د هغه فکر نه یم جوړ کړی؛ بلکې زما راوړونکی یو داسې ستر شخصیت دی، چې له غیبو او د دې نړۍ له خالق سره اړیکې لري او خدای تعالی هغه د انسانانو د لاښوونې لپاره رالېږلی دی
وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ او ستاسې ملګری [= پېغمبر] لیونی نه دی.

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ او په یقین چې هغه)د وحې امین = جبرئیل (د روښانه څنډو په لمن کې لیدلی دی.

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ او هغه د پټو)خبرو په ویلو کې (بخیل نه دی.

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ او دا) قرآن (د شړل شوي شیطان خبره نه ده.

فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ نو چیرته ځئ؟ !

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ دا) قرآن (نړیوالو ته له پند پرته بل څه نه دی؛

د اسلام پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم به ویل:

))ای خلکو ! زه د خدای پاک لخوا پر پیغمبرۍ ګومارل شوی یم او دا قرآن زما پر پیغمبرۍ ژوندی او څرګند ګواه دی که زما په دې خبره کې شک لرئ تاسو ټول راغونډ شئ او دیو او بل په لاسنیوی د قرآن د سورتونو په شان یو سورت جوړ کړئ که تاسو بریالي شوئ او له ما سره موسیالي وکړه ؛نو بیا زما پیغمبري مه منئ ؛خو که بریالي نه شوئ ، چې هېڅکله به نه شئ ؛نو پوه شئ، چې زه د خدای او مخلوق ترمنځ یوه واسطه او رابطه یم او د هغه پیغمبریم ، چې تاسو د نېکمرغۍ او کمال لوري ته بوځم. ((

په هغه زمانه کې ټولو لیکوالو او شاعرانو په تېره بیا هغو کسانو ، چې په فصاحت او بلاغت کې بې ساري او بې مثاله استادان وو ، نه یوازې دا ، چې د قرآن مجید د سورتونو په شان یې یو سورت جوړ نه کړ ؛بلکې ټولو په خپلې بې وسۍ او عاجزۍ اعتراف وکړ او له هغه وخته تر اوسه سره له دې ، چې د اسلام دښمنانو د اسلام پر خلاف له ټولو وسایلو کار اخېستی ؛ خو له قرآن سره د مقابلې وس نه لري، چې په شان یې یو آیت جوړ کړي.

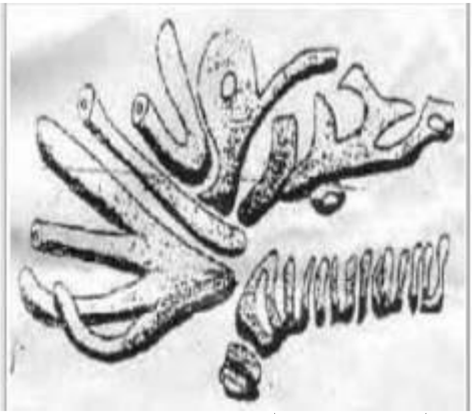

د لا اله الا الله محمد رسول الله کلمه د انسان پر سږو کښل شوی ده.

د شاتو د مچیو پر ګبونې د حضرت محمد)ص(نوم کښل شوی دی.

پر يو ډول نباتي تخم د "الله" تعالى او حضرت "محمد") ص (نومونه کښل شوي دي.

پر څاروي د حضرت "محمد)ص ("نوم کښل شوی دی.

په ځنګل کې په ونو د "لااله الا الله محمد رسول الله"کلمه کښل شوی ده.

قرآن تلپاتې معجزه

قـرآن شـريف نـه يـوائې دفصـاحت ، بلاغـت ، دژبـې خـوږوالي ، جملـه بندی، جوړښت، روحي جذابيت اوزړهٔ راښکون لـه نظره معجزه ده ؛بلکې لـه نـورو ډېرو اړخونو هم دمعجزې حيثيت لري، چې دلته ورته لنډه اشاره کوو :

)۱(ټول تاريخ پوهان يوه خوله دي، چې داسلام قدرمن پېغمبر)) امي (((ﷺ)يعنې له چائې زده کړه نه وه کړې (او ترځلويښت کلنۍ پورې ،چې پر پېغمبری مبعوث اووګومارل شو ،له هېڅ استاد يې لوست نه وويلی، داسلام پېغمبرصلی الله عليه وآلـه وسلم بـه خلکوتـه پـه قـرآن شـريف کـې دتېـرو ډېروپېغمبرانو قصې اوپېښـې لوستې البتـه دتېرو دقصولوستل پخپله معجزه نه ده ؛خو داقصې اوپېښې چې [دتېـرې اونـوې زمـانې]د مسـيحيانواويهوديانوپه کتـابونوکې راغلي؛نوکـه مـوږ دقرآن دابرخه ديهوديانواوعېسويانودپخوانيواواوسنيووختونوله ليکنوسره پرتله کړولـه دې لارې پوهېـدای شـو ،چې قـرآن معجـزه اوآسـماني کتـاب دی ؛ځکـه کـه ديهوديانواوعيسـويانود پخوانيواواوسـينووختونو[ددوی اوسـني کتابونـه هغـه کتابونه نهٔ دي ،چې حضرت موسی اوحضرت عيسی عليهما السلام دخدای له لورې راورې ؛بلکـې هغـه اصـلي کتابونـه لـه منځـه تللـي دي] کتابونوتـه مراجعـه کوو ؛نوګـوروچې ددغوکتـابونوليکوالو دډېـرې نـاپوهۍ پـه وجـه دخـدای دپېغمبرانوقصې [چې دتاريخ ډېرلوړاوتکړه شخصيتونه وواوقصې يې هم له پنده ډکې دي] دافسانو، خرافاتواوچټياتوپه ډول بيان کړي اوپه دغوقصواوپيښـوکې

ئي حقايق دومره ګډوډ کړي، چې الهي پېغمبران تر عامو انسانانو هم ټيټ انځور شوي دي؛ خو چې قرآن مجيد لولو ؛نو د دغو پاکو پېغمبرانو قصې او دژوند پېښې داسې بيان شوي، چې ټولو ته د پند او عبرت وړ دي.

او په همدې دليل هېڅ څوک نه شي ويلای، چې د اسلام پېغمبر حضرت محمد صلی الله عليه وآله وسلم ،قرآن مجيد د يهودیانو او مسيحيانو له کتابونو جوړ کړی او د قرآن په شکل يې خلکو ته راوړاندې کړی دی.

قرآن مجيد چې د پېغمبرانو قصې بيانوي؛ نو يو شمېر حقايقو ،اخلاقي خبرو او سبقونو ته هم اشاره کوي او د هغوی قصې او دژوند پېښې يې په رښتونې توګه بيان کړي، چې وهم ورته لار نه شي موندلای ،

که د اقرآن وحې نه وي او له بل څه جوړ شوی وي؛نو د پېغمبرانو د قصو په بيانولو کې به يې هماغه خرافات او ګډې وډې خبرې را اخېستې وای لکه ،چې د تورات او انجيل ليکوونکيو او د عربو قصه ويوونکيو را اخېستي او د پېغمبرانو په قصو کې يې دروغ او غلطې خبرې ننه ايستي دي. تاسو د حضرت آدم ، بي بي هوا ، حضرت ابراهيم ، حضرت يعقوب او حضرت عيسی)عليهم السلام (قصې، چې په تورات او انجيل کې راغلي د قرآن شريف له قصو سره پرتله کړئ بيا به په حقيقت پوه شئ او د الندې مقايسه ثابتوي، چې د اسلام پېغمبر صلی الله عليه وآله وسلم د وحې له لارې حقايقو ته رسېدلی دی بايد وو ايو ،چې د يهودو او مسيحيانو په پخوانيو او او سنيو کتابونو کې د دې پېغمبرانو قصې دومره سپکې ،رسوا او شرموونکې دي ،چې قلم يې له ليکلو شرمېږي؛خو همدا قصې او دژوند پېښې په قرآن شريف کې په ډېره غوره طريقه بيان شوي، چې په کې علمي او اخلاقي حقايق نغښتي دي.

)۲ (د قرآن شريف د اعجاز د ثابتولو بله لار په هغه کې راغلي قوانين دي، چې دا قوانين دومره پاخه ، سم او تللي دي ،چې د وخت تېرېدلو او د انساني ټولنو او معاشرې بدلېدو ورته هېڅ زيان نه دی رسولی. قرآن شريف د انساني ټولنې لپاره ځانګړی اقتصادي نظام او قانون راوړی، چې په ټولو زمانو کې د انسانانو د غوښتنو ځواب ويلای شي که د قرآن په يوا ځې يو اقتصادي اصل)) د سود پر حراموالي ((عمل وشي ؛نو د ټولنې طبقاتي اختلافونه او ګډوډی به لرې شي.

يونالوستی او انپړ، خلکو ته حتی نيم غوندې صحيح قانون هم نه شي راوړی دا خولا څه چې يو داسې سم اقتصادي نظام راوړاندې کړي، چې د ډول ، ډول

اقتصادي نظامونو په پيدا کېدو سره نه يواځې هغه ته کوم تاوان نه رسيږي؛ بلکې دوخت ماهرانو او پوهانو د دغه نظام په سموالي ګواهي ورکړې او دغه قانون خپلو منو ونکيو ته) که عملي يې کړي (، عظمت او عزت وربخښي.

قرآن مجيد په خلکو کې شتمني عادلانه ويشي، چې که عملي شي؛ نو په ټولنه کې به بېوزلي او لوږه پای ته ورسېږي.

قرآن شريف د معاشرې او ټولنې د هوساينې او آسانتيالپاره ډېر ټينګ او ښه جزائي قوانين لري، چې د انسان هوساينه تضمينوي .

د اسلام پوځي نظام او جنګي برنامه دومره پرمختللې ده، چې آن د دښمن د ناموس او حقوقو خيال په کې ساتل شوی دی.

غرض دا چې اسلامي حقوق دومره پراخ او هراړخيز دي، چې د انسان له پيدا ايښته ترمړينې پورې ورته قانون لري او د هرڅيز لپاره که څومره وړوکې هم وي يو حکم او سپارښتنه لري.

آيا يونالوستی انسان هغه هم په داسې حالاتو کې، چې وحشت، ناپوهې، بې علمۍ او وهمياتو ګرده ټولنه نيولې وي پرته له دې، چې د غيبوله نړۍ سره اړيکې ولري انسانيت ته داسې ځلاند، بشپړ او تلپاتې قوانين راوړای شي ؟ !

د اسلام ستريا او د قرآن اعجازيو اځې پر همدې خبرونه رالنډېږي ؛ بلکې نور داسې ډېر ګواهان او دليلونه شته، چې موږ پوهوي، چې قرآن مجيد يوالهي استاد او لارښود دی او برنامه يې اسماني ده.

چا له يوه اسلامي عالم نه پوښتنه وکړه: داسې ولې ده، قرآن چې څومره اوږېدل کېږي؛ نو هومره ورسره غوږونه بلدېږي، او څومره، چې لوستل او نوروته ښوول کېږي بيا هم نه زړېږي ؟ بلکې د دې په اپوټه او پرعکس ورځ په ورځ يې تازه توب او نويتوب زياتېږي ؟

عالم ورته وويل:)) دا ځکه، چې قرآن شريف د يوې خاصې زمانې او مهال لپاره نه دی نازل شوی ؛ نو ځکه په ټولو زمانو او وختونو کې نوی او تازه دی. ((

هو، که موږ قرآن د خپل ژوند برنامه وګرځوو ؛ نو شک نشته، چې نبکمرغه به شو او لکه څنګه، چې د اسلام په لومړيو وختونو کې مسلمانانو له قرآنه د لاروۍ په برکت په لنډه موده کې د سترعزت او ترقۍ خاوندان شول ؛ نو موږ به هم د تيرپه شان خپل برم بيا راژوندی کړو ؛ خو مسلمانانو قرآن هېرکړی او له همدې امله نن پر دې حال اخته دي.

یوولسم لوست

معاد (قیامت)

ددین دریم اصل پرمعاد ؛یعنې قیامت عقیده ده ،دخپلو کړنو جزا او سزا ته درسیدو لپاره یو بل ژوند او بیا راپاڅېدو ته معاد وایي.

پر قیامت ګروهه دانسانانو یوه پخوانۍ عقیده ده حتی په لرغونو قومونو کې ددې عقیدې نښې نښانې شته. دنړۍ په مشهورو مذهبونو کې ابدي او تلپاتې ژوند ته ستنېدل بنیادي اصل ګڼل کېږي.

او هغه دین ته الهي دین نه شو ویلای، چې پر قیامت عقیده نه لري. دنړۍ په ټولو قومونو او اولسونو کې ددې عقیدې سابقې ته په پام سره ویلای شو، چې پر قیامت باور لرل یوه فطري خبره ده، کېدای شي، چې څوک په ځینو خاصو حالاتو کې دا احساس وکړي، چې په مړینې یې دژوند لړۍ پای ته نه رسېږي او مرګ یې دژوند د زنځیرو روستۍ کړۍ نه ده او هغه دڅوور څو دنیاوي او ستونزمن ژوند لپاره نه دی پیدا شوی ؛ بلکې داتوره شپه یو سبا لري او مرګ به دابدي ژوند پر لور یوه کړکۍ وي .

پرمعاد او قیامت عقیده یوه فطري چاره ده او موږ دمسئلې دوضاحت لپاره دلته یو اځې دوه دلیلونه راوړو.

له قیامت سره دخدای تعالی دعدل او حکمت اړیکه

دادنیا، چې انسان په کې ژوند کوي داسې نړۍ ده ،چې بنیادونه یې پر عدل او انصاف ولاړ دي او خالق یې هم عادل او منصف دی او خپلو بندګانو ته ئې حکم کړی ،چې خپل ژوند دعدل او انصاف پربنیاد تېر کړئ او له ظلم او زیاتي ډډه وکړئ او دانسانانو دلارښوونې لپاره یې پېغمبران رالېږلي، چې هغوی ته دخیر او شر لار وښیي.

هود الهي حکمونو او درسولانو دامرونو پروړاندې خلک دوه ډلې کېږي:

۱) یوه ډله داسې ده، چې هغوی دزړه له اخلاصه خبره مني او ددین له نېغې لارې نه کږېږي او ځانونه له ککړ تیاوو ، ګناهونو ،ناپاکیو او سپکو اخلاقو ساتي او یالږ ترلږه په دې فکر کې وي، چې ځانونه پاک کړي.

)۲ (بلــه ډلــه داســې ده، چــې پــه شــهوتونو، ګناهونو او دخــدای تعــالی پربندګانو باندې په ظلم کولو کې ډوب دي او دهغوی کړنې داسې دي، چې ته به وائي خدای تعالی دوی ته بیخي برنامه او دژوند طریقه نه ده رالیږلې او نیغه لار یې ورته نه ده ښوولی ددوی دژوند مقصد یوائې خوندا خیستل، شهوتونه، ګناهونه، چل ول او پرنورو ظلم او زیاتی کول دي او دغې موخې ته درسیدو لپاره له هیڅ جنایته ډډه نه کوي.

لکه په تاریخ کې لولو، چې پلانی واکمن) دتاریخ یوه بدنامه څیره (وائي:)) زه له دې ډېر خوند اخلم، چې دخدای تعالی بندګان په اورکې واچوم او دهغوی چغې او سورې اورم؛ ځکه زما په خیال ربړول او په اور کې دخلکو چغې او سوري ښه موسیقي ده. ((

یو داانسان دی او یو بل انسان به دروښیو، چې وائي که ددنیاټوله باچاهي راکړئ او رانه وغواړئ، چې پر یو وړوکې میږي ظلم وکړم او له خولې ئې دانه واخلم؛ نو داکار به ونه کړم.

همداشان موږ په خپل ژوند کې داسې وګړي پېژنو، چې له رذالت، ناپاکۍ او ظلمه پرته بل کار نه لري او داسې کسان هم شته، چې خپل ژوند او هوساینه ئې دمسلمانانو او انسانانو دخدمت لپاره ښنلې ده.

نو آیا دخدای تعالی انصاف او عدل داتقاضا کوي، چې دادوه ډوله کسان یوشان اوبرابر دي ؟

آیا هغه منصف او عادل خدای، چې دټولو بندګانو کړنې ورته معلومې دي او دهرچاله ظاهر او باطن څخه خبردی دغو دواړو ډلو ته په یوه سترګه ګوري ؟!

سالم او روغ عقل وائي، چې دادوه ډوله خلک له یو بل سره توپیر لري او هر چاته باید دخپلو کړنو بدله ورکړل شي.

هغه ډله، چې پرخدای تعالی ایمان لري او نیکي یې کړې پکارده، چې دنېکۍ بدله وویني او هغه کسان، چې پر الله تعالی ایمان نه لري، ظلمونه او ګناهونه یې کړي پکارده، چې ددې کړنو سزا ته ورسېږي.

هو، دخدای تعالی عدل او انصاف ددې تقاضا کوي، چې نیک عمله او ښه کسان باید له بدو او بدعملو کسانو سره توپیر ولري.

بلخوا په دې کې هم شک نه شته ،چې دا امتیازاو دنېکانو بدله په دنیاکې په پوره توګه نه ورکول کېږي؛ځکه مونږ وینو ،چې ډېربې ایمانه اوبدعمله کسان په دې دنیاکې آرام اوپه مزوچړچوکې ژوند کوي اوله دې دنیا خوندونه اخلي.

ددې په اپوټه او ډېر داسې ایمانوال اونېک عمله کسان وینو ،چې خپل ټول عمر یې دخدای تعالی په عبادت ، دخلکو اوټولنې په خدمت ، لاربښوونه اوښوچاروکې تېرکړی اوخپلې ټولنېزې اوګړنیزې دندې ئې پوره کړې ؛خوبیا هم په ډېرو سختیو ،ستونزو ، غریبۍ ، ربړولواو بندونوکې عمر تېروي او په همدې حال کې مړه هم شي؛نودې ته په پام سره دخدای تعالی عدالت اوحکمت دا تقاضا اوغوښتنه لري،چې پکارده یوه بله دنیا وي،چې نېکان په کې دخپلو نېکو چاروښه بدله اوبدان اوکافران په کې دخپلو کړنوسزاووینې.

اودابله دنیا هماغه دقیامت اودبیا راپاڅېدوورځ ده ،چې په ټولو آسماني ادیانو اوپه تېره بیا په اسلام کې پرې ایمان ضروري دی او ددین یو بنیادي اصل ګڼل کېږي.

خوشال بابا وایي:

لکـــه ګوروتـــه چـــې یـــون شــــــته
پـــس لـــه مرګـــه بیـــا ژونـــدون شـــته
خـــدای پـــه هرچـــاره قـــــادردی
بــــل ژونــــدون تــــــــروالا زردی
چـــې پـــه دابانـــدې څـــوک شـــک کـــا
ځـــان بـــه درســــت لـــه کفـــرډک کـــا
پـــــه آوازدصـــــــــورله ګـــوره
پاڅـــــــــــېدل دي زمـــــا وروره
صورشـــــــپېلۍ داسرافـــــــیل ده
لـــــوی دپونــــــــسولکه میــــل ده
فراخـــــي یـــــې زمـــــا لا لـــــــــه
چـــې ســـړی ځـــــې پـــه زرکـــاله
څلوربښــــــکرد صوریادېــــــــږي
هریوبښــــکریې جهــــــــان کېـــــږي
دعمـــــل نامـــــــې بـــــه واشـــــــي

په هر لوري به غوغا شي
ځوک نېکبخت ځوک به بدبخت وي
د بدبخت حساب به سخت وي
چې نامه په ښي لاس ورکه
نور قيامت به پرې اخترکا
چې نامه په کيڼ لاس مومي
و دوزخ لره به درومي
د ده مخ په واړه تور وي
درست وجود به يې تورسکور وي
د نېکبخت مخ به تابان وي
تر مهتاب به لا رخشان وي
راضي من به ځني خدا شي
جنتونه به يې ځای شي
تل به اوسي په جنت کې
په خوښي په راحت کې
ورسره به وي تل حورې
په هر دم ورته حضورې

دولسم لوست

دقيامت دثابتولو لپاره دويم دليل

خدای تعالی ،چې موږ پرې عقيده لرو يو حکيم اوعليم خدای دی دهغه ټول کارونه دحکمت له مخې دي اوددې نړی اوانسان د پيدا ايښت اوانسانانو ته دعقل دورکړې ا وورته داستازيو اوپېغمبرانوله راستولو يوه موخه اومقصد لري.

آيا دانسانانو دپيدا ايښت موخه داده ،چې په دنياکې څوورځې له خپلو نفساني خواهشاتو سره سم ژوند وکړي، څوزره کيلو ګرامه ډوډې وخوري، څوزره ليټره اوبه وڅښي اوله څوورځو خوشحاليو يابد حاليو او بدمرغيو وروسته خاورو ته لاړشي په رښتيا کـه دانسان دپيدا ايښت غرض داوي ؛نوپکارده،چې ووايو دهغه خلقت چټي اوفضول دی حال داچې زموږپالونکی حکيم دی، ټول کارونه يې دحکمت له مخې دي، فضول اوچټي چارې نه کوي.

نوکه لږ فکر اوسوچ وکړودې پايلي ته رسېږو ،چې دنيا ته دانسانانو دراتللو موخه يواځې دالنډ ژونداومحدوده نړی نه ده ؛بلکې انسان ديولامحدود اوتلپاتې ژوندلپاره پيداشوی ،چې داهماغه تر مرګ وروسته ژوند دی.قرآن شريف [دمؤمنون سورت۱۱۵ آيت]همدې دليل ته اشاره کوي اووايي:

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ

ژباړه: اوتاسو داګومان اوخيال کړی،چې تاسوموعبث اوچټي پيداکړی يئ اوموږته به نهٔ راګرځئ.

معاداوبیارا پاڅېدل جسمانی دي

د قرآن مجید له آیتونو داسې معلومېږي، چې معاد او تر مرګ وروسته بیا ژوندي کېدل جسماني دي؛ یعنې د انسان روح بیا بدن ته راګرځي او انسان به د خپلو کړنو بدله ویني، یوه ورځ رسول اکرم صلی الله علیه وآله وسلم ته د اسلام یو مخالف [ابیٔ بن خلف] یو وروست هډوکی راوړ او په لاسونو کې یې داوړو په شان ومږه، میده ئې کړ او بیائې هوا ته پوه کړاوویې ویل ،چې دا میده اووروست هډوکی به څنګه راټول او بیا ژوندی شي؟

خدای تعالی خپل ګران رسول صلی الله علیه وآله وسلم ته وویل ،چې دده په ځواب کې ووایه ،چې هماغه خدای ،چې په لومړي ځل ئې دا هډوکې له خاورو پیدا کړی اوورته ئې ژوند ورکړې هماغه خدای به دا وراسته هډوکي بیا راغونډ او ژوندي کړي دیس سورت) ۷۹ (آیت:

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ [ابیٔ بن خلف] وائي څوک به دا وراسته هډوکي را ژوندي کوي) ای زما پیغمبره هغه ته (ووایه هماغه ،چې په لومړي ځل ئې پیدا اوژوندي کړي دي بیا به ئې هم ژوندي کړي او هغه په هرخلقت خبردی ((

د انسان پرژوند د قیامت د عقیدې اغېزې

پر قیامت عقیده انسان د خپلو فرایضو او دندو د ترسره کولو لپاره هڅوي؛ ځکه داسې وګړي پوهېږي ،چې د هغه هېڅ کړۀ نه ضایع کېږي او یو عادل او ځیرخدای شته ،چې د ټولو له ظاهراوباطنه خبردی ؛نو داسې وګړي په خوراميني او هیلې خپلې دندې ترسره کوي او ځان د سمولو او د نېکو کارونو د کولو هڅه کوي.

پر قیامت اولوی ورځې ایمان انسان ته د تلپاتې ژوند زېری ورکوي او انسان پوهېږي، چې ددې محدود ژوند لپاره نه دی پیدا شوی او په مرګ سره له منځه نه ځي؛بلکې پر داسې ژوند او پراو پښه ږدي ،چې ددې دنیاله ژونده ډېر پراخه دی او په دې هم پوهېږي، چې دا دنیا د آخرت لپاره ، سریزه

ده او دآخرت پراخ اولوی ژوند دانسان ددنیاوي کړنو پایله ده او په بله وینا هماغه څه به رېبي ،چې دلته یې کرلي وي.

قرآن مجید په دې هکله وائي:

ژباړه: څوک ،چې دیوې ذرې هومره ښه کاروکړي ؛نو بدله به یې ویني او که څوک دیوې ذرې هومره بد کارکړي ، بدله به یې ویني.

رحمان بابا څه ښه وائي:

کرد ګلو کړه ،چې سیمه دې ګلزار شي
اغزي مهٔ کره په پښو کې به دې خارشي.

خوشال بابا وایي:

حضـــــرحق دی وبـــــه شـــــینه
نېـــــک وبد بـــــه مـــــوتلینه
اوېزانـــــده بـــــه کـــــا تلـــــه
عدالـــــت بـــــه کـــــا په خپلـــــه
جبرائیـــــل بـــــه وزن کانـــــدي
چـــــې کفـــــی داتـــــرازودی
برابـــــره پـــــه هرســـــودي
چـــــې دادرســـــته دنیـــــاواړه
څـــــوارلس ځلـــــه بـــــه وي دواړه
دهرچـــــاچې څـــــه کـــــرداروي
داخیارکـــــه داشـــــــــاروي
همګـــــي بـــــه وزن کېـــــږي
جبرائیـــــل بـــــه پـــــرې خبرېـــــږي
کـــــه نېکـــــي زیاتـــــه وي څـــــومره
چـــــې دړدنـــــودانه هـــــومره
هغـــــه کـــــس بـــــه جنـــــتي شـــــي
پـــــه حســـــاب بـــــه فرحتـــــي شـــــي
چـــــې یـــــې تلـــــه ســـــپکه شـــــینه
ودوزخ لـــــره بـــــه ځینـــــه